

8278

~~8278~~

8278

Połączone Biblioteki WFIS UW, IFIS PAN i PTF

U.8278

3900827800000

EDWARD OTRĘBSKI

BUDŻETY DOMOWE
RODZIN ROBOTNICZYCH
W LATACH 1927 i 1928

BUDGETS DES FAMILLES OUVRIÈRES
EN 1927 ET 1928

WARSZAWA

1931

NAKLADEM GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO
PUBLICATION DE L'OFFICE CENTRAL DE STATISTIQUE

Jan. 1004

8278

ODBITKA Z KWARTALNIKA „STATYSTYKA PRACY” WYDAWANEGO PRZEZ
GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ROK 1931.
ROCZNIK X. ZESZYT 3.

TIRÉ DE LA REVUE TRIMESTRIELLE „STATISTIQUE DU TRAVAIL”, PUBLIÉE PAR
L'OFFICE CENTRAL DE STATISTIQUE DE LA RÉPUBLIQUE POLONAISE. 1931.
X. ANNÉE. FASCICULE 3.

H- 122847

Budżety domowe rodzin robotniczych w latach 1927 i 1928

Rozporządzając obecnie materiałem uzyskanym z ankiety o budżetach domowych za rok 1928, mamy możliwość przeprowadzenia porównań tego materiału z wynikami ankiety z 1927 roku¹.

Ankieta o budżetach rodzin robotniczych przeprowadzona przez Główny Urząd Statystyczny objęła w 1927 r. 192 rodziny, w 1928 r. 93 rodziny, przyczem w zespole rodzin objętych badaniami w 1928 r. tylko 69 rodzin należało do zespołu objętego badaniami w 1927 roku.

W niniejszym przyczynku podajemy wyniki ankiety za 1927 i 1928 r., obliczone jedynie dla wspomnianych 69 rodzin, usuwając w ten sposób z rozporządzalnego materiału liczbowego cały materiał dotyczący nie tych samych rodzin.

Skład rodzin uwzględnionych przez nas w niniejszej pracy charakteryzuje tabliczka 1.

Tabl. 1. Rodziny według zawodu obiektywnego głowy rodziny.

Zawód obiektywny głowy rodziny	Liczba rodzin
Ogółem	69
Górnictwo	35
Transport i komunikacja	7
Przemysł włókienniczy	7
„ odzieżowy	4
Usługi osobiste	3
Przemysł chemiczny	2
„ poligraficzny	2
„ spożywczy	1
„ metalowy	1
„ mineralny	1
„ drzewny	1
„ budowlany	1
Użyteczność publiczna	1
Służba państwowa i publiczna	1
Inne ^a	2

W tem 1 inwalida pracy i 1 bezrobotny.

W naszych rozważaniach, nie wchodząc w rozpatrywanie zmian, jakie zaszły w latach 1927 i 1928 w budżetach reprezentujących poszczególne

główne grupy zamożności, poprzestajemy na omówieniu najważniejszych zmian w budowie przeciętnego budżetu, obliczonego na podstawie materiału dla wszystkich 69 rodzin objętych badaniami. Zmiany, które mamy możliwość stwierdzić na podstawie powyższego materiału, traktować można jako najogólniejszą charakterystykę zmian w warunkach bytu objętych badaniem rodzin w okresie tych lat.

Rok 1928 w porównaniu z rokiem 1927 był okresem dalszej poprawy konjunktury gospodarczej w Polsce.

Według obliczeń Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen wskaźnik ogólny produkcji przemysłowej w 1928 r. jest o 12,8% wyższy aniżeli w r. 1927²

Zaznaczona poprawa konjunktury w roku 1928 znalazła swój wyraz w budżetach badanych rodzin:

- 1) w zmianach stopy zamożności rodzin,
- 2) w poprawie samej budowy budżetów,
- 3) w polepszeniu się sposobu odżywiania się.

Zmiana stopy zamożności znalazła wyraz w przesunięciu się rodzin z niższych grup zamożności do wyższych: gdy w 1927 roku I najniższa grupa zamożności liczyła 13 rodzin, w 1928 roku liczebność tej grupy spadła do 7, dwie następne grupy (II i III) odpowiednio wzrosły liczebnie, zaś najwyższa pozostała bez zmiany.

Poprawa budowy budżetu domowego uwydatniła się zarówno po stronie przychodów, jak i rozchodów.

Przychody. W 1928 roku ogólna suma przeciętnego przychodu na rodzinę wzrosła w porównaniu do 1927 roku o 9,4%, przytem dwie najważniejsze pozycje przychodu t. j. zarobek główny głowy rodziny i członków rodziny wzrósł w tym czasie: pierwszy o 11,4%, drugi o 33,7%.

Przechodząc z kolei do sprawy przeciętnego przychodu na jednostkę konsumcyjną, stwierdzamy, że ogólna suma tego przychodu

¹ *Statystyka Polski*, tom XL, zeszyt I.

² *Konjunktura Gospodarcza*, luty 1929 r. Gospodarczych i Cen. Warszawa 1929 r.

wzrosła w 1928 roku o 5,5%, zarobek główny głowy rodziny o 7,4%, a zarobek główny członków rodziny o 29,0%, czyli że przy przeliczeniu na jednostkę konsumcyjną wzrost zarówno ogólnej sumy przychodów, jak i poszczególnych pozycji przychodu jest mniejszy, niż przy przeciętnej na rodzinę, a to z powodu wzrostu przeciętnej liczby jednostek konsumcyjnych w rodzinie o 3,7%.

O poprawie budowy strony przychodowej budżetów świadczy wzrost udziału zarobku głównego głowy rodziny i zarobku głównego członków rodziny w ogólnej sumie przychodów: podczas gdy w 1927 roku zarobek główny głowy rodziny w stosunku do ogółu przychodów stanowił 75,4%, zaś zarobek główny członków rodziny 8,8%, to w 1928 roku te same pozycje stanowią—76,8% i 10,8%.

Na szczególną uwagę zasługuje stosunkowo największy wzrost znaczenia pozycji zarobku głównego członków rodziny: wzrost ten został spowodowany w znacznym stopniu poprawą stosunków na rynku pracy (w roku 1928 w porównaniu z rokiem 1927 przeciętna roczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych spadła o 22,2%), co ułatwiło młodzieży robotniczej i kobietom znalezienie pracy najemnej.

Rozchody. Rozpatrując poszczególne pozycje przeciętnego rozchodu, obserwujemy dość znaczne zmiany w układzie tej strony budżetu.

Wydatki żywnościowe w roku 1928 w porównaniu do poprzedniego roku wzrosły o 6,2% w stosunku na rodzinę i o 2,4% w stosunku na jednostkę konsumcyjną, jednocześnie jednak udział tych wydatków w ogólnej sumie rozchodów zmniejszył się z 58,8% do 56,5%.

Zjawisko to świadczy o poprawie bytu badanych rodzin, gdyż według znanej zasady udział wydatków żywnościowych zmniejsza się w miarę wzrostu zamożności.

O poprawie bytu badanych rodzin świadczy poza to kształtowanie się innych pozycji rozchodów: zmiany dotyczą wszystkich niemal ważniejszych grup wydatków.

Jeśli poszczególne pozycje wydatków na jednostkę konsumcyjną w roku 1927 przyjmujemy za 100,0, to w roku 1928 wydatki na alkohol wyniosą 120,2, na urządzenie i utrzymanie mieszkania — 126,9, na odzież, obuwie i t. p.—119,5, na wydatki kulturalne i t. p. 110,2, na ubezpieczenia społeczne—117,1, na podatki—134,8, na leczenie i lekarstwa (prywatne)—62,7¹.

Tak poważne zwiększenie się bezwzględnej wielkości poszczególnych wydatków poza żywnościowych musiało w rezultacie doprowadzić do wzrostu udziału tych wydatków w ogólnej sumie rozchodów.

Wobec tego, że przytoczenie przez nas między innymi i wzrostu wydatków alkoholowych, jako dowodu poprawy warunków bytu może nasunąć pewne zastrzeżenia, uważamy za konieczne zwrócić uwagę na wzrost tych wydatków, który wśród badanych rodzin stwierdzić możemy w miarę przejścia od niższych grup zamożności do wyższych (zjawisko to występuje przy badaniach budżetów domowych i w innych krajach).

Rozpatrując z kolei zmiany, jakie zaszły w sposobie odżywiania się badanych rodzin (tabl. 9) stwierdzamy, że w 1928 roku zmniejszyła się konsumpcja artykułów spożywczych tanich, o dużej objętości, jak chleb pytlowy, mąka żytnia, kapusta, kartofle, a wzrosło spożycie artykułów droższych, bardziej wartościowych pod względem odżywczym i cieplnym, jak np. jaja, mięso, wędliny, tłuszcze zwierzęce, cukier.

Tabliczka 2, którą podajemy niżej, oświetla nam znaczenie zmian, jakie zaszły w sposobie odżywiania się badanych rodzin.

Tabl. 2. Przeciętna wartość odżywcza i cieplna normy dziennej na jednostkę konsumcyjną.

	1927	1928	Różnica w stosunku do 1927 r. w %/0
Wartość odżywcza w gramach			
Białko	65,3	65,3	—
w tem pochodzenia zwierzęcego	25,6	27,5	+ 7,4
Tłuszcze	53,0	54,5	+ 2,8
w tem pochodzenia zwierzęcego	48,3	50,8	+ 5,2
Węglowodany	505,2	486,9	— 3,6
Wartość cieplna w kalorjach			
Ogółem	2838	2784	— 1,9
w tem z artykułów pochodzenia zwierzęcego	602	634	+ 5,3

¹ Rozchody w 1928 r. obliczone na rodzinę w stosunku do obliczonych w ten sam sposób przeciętnych rozchodów w 1927 r. stanowią następujące odsetki: wydatki na alkohol wynoszą 124,6, na urządzenie i utrzymanie mieszkania—131,6, na odzież, obuwie i t. p. 123,9, na wydatki kulturalne i t. p. 114,2, na ubezpieczenia społeczne—121,5, na podatki — 139,8, na leczenie i lekarstwa (prywatne)—65,0.

Na szczególną uwagę zasługuje zjawisko zmniejszenia się w roku 1928 ilości węglowodanów oraz równoczesny nieznaczny spadek ogólnej ilości kaloryj.

Spadek ilości węglowodanów jest wynikiem zmniejszonego spożycia artykułów objętościowych np. kartofli.

Zmniejszenie się ilości kaloryj wypływa ze zmniejszenia się ilości węglowodanów i bynajmniej nie świadczy o pogorszeniu się odżywiania, gdyż równoległe z tym spadkiem daje się zaobserwować dodatni objaw wzrostu ogólnej ilości tłuszczów.

Pozatem jest bardzo ważne, że w 1928 roku wzrósł udział białka zwierzęcego w ogólnej jego ilości, jak również udział artykułów pochodzenia zwierzęcego w ogólnej war-

tości cieplnej normy dziennej, a mianowicie: gdy w 1927 roku białko pochodzenia zwierzęcego stanowiło 39,2% ogólnej ilości białka, a wartość cieplna artykułów pochodzenia zwierzęcego wynosiła 21,2% ogólnej wartości cieplnej całej normy, to w roku 1928 stanowią one odpowiednio 42,1% i 22,8%.

Poprzestając na krótkiej charakterystyce opracowanego do celów porównawczych materiału o budżetach domowych 69 rodzin według ankiet 1927 i 1928 roku, uważamy za konieczne podkreślić raz jeszcze tę okoliczność, że odnośne liczby uzyskane z tych ankiet dotyczą dwóch okresów różnych pod względem konjunktury gospodarczej kraju. Przy bardziej szczegółowym badaniu całego materiału sprawa tych różnic musi być brana pod uwagę.

Budgets des familles ouvrières en 1927 et 1928

Resumé

L'enquête sur les budgets des familles ouvrières a embrassé en 1927—192 familles et en 1928—93 familles ouvrières. Afin de pouvoir constater les changements survenus dans les conditions d'existence des familles envisagées, on n'a pris en considération que les familles ayant tenu leurs livres de comptes au cours des deux années considérées, c. à d. en 1927 et en 1928. Il y en a eu en tout 69 familles.

La conjoncture économique en 1928 a été en général meilleure qu'en 1927, ce qui avait un effet favorable sur le niveau général de l'existence des familles considérées. On a même constaté que certaines familles ont passé d'un groupe d'aisance inférieur à un groupe supérieur. On a aussi observé que le montant moyen du revenu par unité de consommation a augmenté en 1928 par rapport à l'année précédente de 5,5% et que cette augmentation a été causée en premier lieu par l'accroissement du montant global des revenus du chef de famille et des membres.

En ce qui concerne les dépenses du budget moyen d'une famille ouvrière, on observe qu'en 1928, à côté d'un accroissement absolu des dépenses d'alimentation par unité de consommation, se fait sentir un accroisse-

ment absolu d'autres dépenses, notamment de celles pour le logement, le vêtement, l'alcool, etc. Grâce à l'accroissement considérable de toutes ces catégories de dépenses, on constate la diminution du pourcentage des dépenses pour l'alimentation par rapport au total des dépenses, ce qui prouve que le niveau général des conditions d'existence des familles considérées s'est sensiblement élevé.

En 1928 on constate aussi des changements survenus dans la nature des articles alimentaires consommés: la consommation d'articles bon marché, mais de moindre valeur nutritive, tels que: pommes de terre, choux—a diminué, tandis que la consommation d'articles plus chers, mais ayant une valeur nutritive et thermique plus considérable, a augmenté. Ces changements ont eu pour résultat l'accroissement du pourcentage de l'albumine et des calories de provenance animale au détriment de la quantité consommée d'hydrocarbonates.

L'étude des budgets des familles ouvrières au cours des deux années considérées nous mène à la conclusion, qu'ils sont, en général, très sensibles et qu'ils réagissent vivement sur toutes les fluctuations dans les conditions économiques du pays.

Budżety domowe rodzin robotniczych w latach 1927-1928

Budgets des familles ouvrières en 1927 et 1928

Tabl. 1. Przeciętne roczne przychody rodzin robotniczych
Revenus moyens annuels des familles ouvrières

Wszystkie grupy zamożności razem.
Tous les groupes d'aisance.

Wyszczególnienie	Na rodzinę w złotych <i>Par famille en zlotys</i>		Na jednostkę konsumcyjną w złotych <i>Par unité de consommation en zlotys</i>		W odsetkach <i>Proportions</i>		Spécification
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	
Liczba zbadanych budżetów	69	69	.	.	.	.	Nombre des budgets examinés
Przeciętna liczba osób w rodzinie	4.62	4.75	.	.	.	.	Nombre moyen des membres dans une famille
Przeciętna liczba jednostek konsumcyjnych w rodzinie.	3.50	3.63	.	.	.	.	Nombre moyen des unités de consommation dans une famille
Przychody netto ogółem	2889.80	3160.91	825.79	871.16	100,0	100,0	Total des recettes nettes
A. Dochody razem . .	2828.72	3136.10	808.34	864.32	97,9	99,2	A. Total de revenus
a. Dochód z pracy . .	2714.33	3053.31	775.65	841.50	93,9	96,6	a. Revenu du travail
1 Zarobek główny głowy rodziny ^a	2178.38	2426.61	622.49	668.78	75,4	76,8	Gain principal du chef de famille ^a
2 Zarobek poboczny głowy rodziny ^a	90.48	92.19	25.85	25.41	3,1	2,9	Gain accessoire du chef de famille ^a
3 Zarobek główny członków rodziny ^a	254.67	340.61	72.77	93.87	8,8	10,8	Gain principal des membres de famille ^a
4 Zarobek poboczny członków rodziny ^a	12.93	9.69	3.70	2.67	0,4	0,3	Gain accessoire des membres de famille ^a
5 Wartość świadczeń otrzymanych w naturze . .	100.52	98.61	28.73	27.18	3,5	3,1	Valeur des prestations en nature
6 Świadczenia społeczne (bez pomocy lekarskiej Kasy Chorych)	77.35	85.60	22.11	23.59	2,7	2,7	Secours social (non compris le secours médical à la Caisse des malades)
b. Inne dochody	114.39	82.79	32.69	22.82	4,0	2,6	b. Autres revenus
7 Dochód od sublokatorów i stołowników ^b	15.42	23.24	4.41	6.41	0,5	0,7	Profit provenant des sous-locataires et pensionnaires ^b
8 Dochód z własnego gospodarstwa produkcyjnego ^b	53.29	21.13	15.22	5.82	1,9	0,7	Profit de l'exploitation propre ^b
9 Podarunki i zapomogi prywatne bezzwrotne . . .	38.99	34.39	11.14	9.48	1,3	1,1	Cadeaux et subsides des personnes privées
10 Dochód ze sprzedaży rzeczy	5.52	2.99	1.58	0.82	0,2	0,1	Revenu de la vente du mobilier
11 Pozostałe dochody	1.17	1.04	0.34	0.29	0,1	0,0	Autres revenus

^a. Po potrąceniu rozchodów na warsztat pracy. ^b. W pozycjach tych uwzględniono tylko nadwyżkę t. j. różnicę między ogólną sumą przychodów i rozchodów. Obacz przychody brutto.

^a. *Déduction faite des dépenses pour l'exercice de la profession* ^b. *Dans ces rubriques n'est envisagé que l'excédent c. à d. la différence entre le montant total des dépenses et celui des recettes. Voir les recettes brutes*

Tabl. 1. Przeciętne roczne przychody rodzin robotniczych (dok.)
Revenus moyens annuels des familles ouvrières (fin)

Wszystkie grupy zamożności razem.
Tous les groupes d'aisance.

Wyszczególnienie	Na rodzinę w złotych <i>Par famille en zlotys</i>		Na jednostkę konsumcyjną w złotych <i>Par unité de consommation en zlotys</i>		W odsetkach <i>Proportions</i>		Spécification
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	
B. Inne przychody razem	61.08	24.81	17.45	6.84	2,1	0,8	B. Autres recettes
a. Przychody z uruchomienia majątku . . .	2.12	3.70	0.60	1.02	0,1	0,1	a. Revenu de la réalisation de la fortune
12 Pożyczki zwrócone rodzinie ^b	2.12	1.88	0.60	0.52	0,1	0,1	Prêts recouvrés ^b
13 Podjęte oszczędności ^b . . .	—	—	—	—	—	—	Dépôts d'épargne retirés ^b
14 Przychód z zapasów ^b . . .	—	0.07	—	0.02	—	0,0	Revenu des provisions ^b
15 Inne przychody z uruchomienia majątku ^b . . .	—	1.75	—	0.48	—	0,0	Autres recettes de la réalisation de la fortune ^b
b. Przychody z zaciągniętych długów . . .	58.96	21.11	16.85	5.82	2,0	0,7	b. Revenu des dettes contractées
16 Pożyczki zaciągnięte przez rodzinę ^b	9.77	18.19	2.79	5.02	0,3	0,6	Emprunts contractés ^b
17 Zaliczki pobrane ^b	2.22	—	0.64	—	0,1	—	Avances obtenues ^b
18 Zaciągnięty kredyt towarowy ^b	46.97	2.92	13.42	0.80	1,6	0,1	Crédit en marchandises ^b
Niektóre przychody brutto Montant brut de certaines recettes							
7 Dochód od sublokatorów i stołowników	34.74	39.93	.	.	.	.	Revenu des sous-locataires et pensionnaires
8 Dochód z własnego gospodarstwa produkcyjnego .	86.51	56.57	.	.	.	.	Revenu de l'exploitation propre
12 Pożyczki zwrócone rodzinie	2.53	1.88	.	.	.	.	Prêts recouvrés
13 Podjęte oszczędności	11.89	35.81	.	.	.	.	Dépôts d'épargne retirés
14 Przychód z zapasów	29.00	53.51	.	.	.	.	Revenu des provisions
15 Inne przychody z uruchomienia majątku	—	2.72	.	.	.	.	Autres recettes de la réalisation de la fortune
16 Pożyczki zaciągnięte przez rodzinę	56.77	43.90	.	.	.	.	Emprunts contractés
17 Zaliczki pobrane	36.25	19.97	.	.	.	.	Avances obtenues
18 Zaciągnięty kredyt towarowy	576.58	647.66	.	.	.	.	Crédit en marchandises
Przychody brutto ogółem	3594.28	3993.68	.	.	.	.	Montant brut de toutes les recettes

^a Po potrąceniu rozchodów na warsztat pracy. ^b W pozycjach tych uwzględniono tylko nadwyżkę t. j. różnicę między ogólną sumą przychodów i rozchodów. Obacz przychody brutto.

^a *Déduction faite des dépenses pour l'exercice de la profession* ^b *Dans ces rubriques n'est envisagé que l'excédent c. à d. la différence entre le montant total des dépenses et celui des recettes. Voir les recettes brutes.*

Tablica 2. Przeciętne roczne przychody rodzin robotniczych w złotych na rodzinę
Revenus moyens annuels des familles ouvrières en zlotys par famille

Według grup zamożności.
D'après les groupes d'aisance.

Wyszczególnienie	Grupy zamożności według sumy wydatków na jednostkę konsumpcyjną w złotych <i>Groupes d'aisance suivant le montant des dépenses par unité de consommation en zlotys</i>							
	I do 599 <i>jusqu'à</i>		II 600—899		III 900—1199		IV 1200 i więcej <i>et plus</i>	
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928
Liczba zbadanych budżetów <i>Nombre des budgets examinés</i>	13	7	30	32	17	21	9	9
Przeciętna liczba osób w rodzinie <i>Nombre moyen des membres dans une famille</i>	5.08	5.43	4.87	5.22	4.47	4.48	3.44	3.22
Przeciętna liczba jednostek konsumpcyjnych w rodzinie <i>Nombre moyen des unités de consommation dans une famille</i>	3.94	4.30	3.68	3.99	3.28	3.28	2.67	2.63
Przychody netto ogółem.....	2019.39	2084.24	2763.05	3016.17	3327.77	3362.41	3841.75	4169.05
A. Dochody razem	1994.18	2050.03	2682.42	3003.29	3239.62	3261.40	3745.65	4160.70
a. Dochód z pracy	1943.75	2044.89	2560.46	2900.69	3065.16	3176.13	3677.61	4093.68
1 Zarobek główny głowy rodziny ^a ...	1533.67	1753.26	2018.79	2331.24	2558.90	2470.95	2922.84	3185.93
2 Zarobek poboczny głowy rodziny ^a ..	90.99	60.84	69.85	81.88	126.73	143.03	89.98	34.61
3 Zarobek główny członków rodziny ^a .	199.05	138.97	240.53	232.80	203.94	408.38	477.94	722.64
4 Zarobek poboczny członków rodziny ^a ^	7.77	—	12.93	18.39	18.47	2.94	9.96	2.00
5 Wartość świadczeń otrzymanych w naturze	70.76	57.44	95.35	107.29	120.65	95.66	122.72	106.66
6 Świadczenia społeczne (bez pomocy lekarskiej Kasy Chorych)	41.51	34.38	123.01	129.09	36.47	55.17	54.17	41.84
b. Inne dochody	50.43	5.14	121.96	102.60	174.46	85.27	68.04	67.02
7 Dochód od sublokatorów i stołowników ^b	11.33	—	15.69	10.95	7.10	43.33	36.16	38.13
8 Dochód z własnego gospodarstwa produkcyjnego ^b	11.21	4.43	68.17	37.30	81.97	9.80	10.24	3.11
9 Podarunki i zapomogi prywatne bezwzrotne	18.20	0.71	33.35	48.46	78.80	27.86	12.65	25.78
10 Dochód ze sprzedaży rzeczy	9.69	—	4.75	5.89	6.59	0.86	—	—
11 Pozostałe dochody	—	—	—	—	—	3.42	8.99	—

^a, ^b Obacz uwagi do tabl. 1. *V. les notes au tabl. 1.*
Note. V. le texte français au tabl. 1.

Tabl. 2. Przeciętne roczne przychody rodzin robotniczych w złotych na rodzinę (dok.)
Revenus moyens annuels des familles ouvrières en zlotys par famille (fin)

Według grup zamożności.

D'après les groupes d'aisance.

Wyszczególnienie	Grupy zamożności według sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną w złotych <i>Groupes d'aisance suivant le montant des dépenses par unité de consommation en zlotys</i>							
	I do 599 jusqu'à		II 600—899		III 900—1199		IV 1200 i więcej et plus	
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928
B. Inne przychody razem	25.21	34.21	80.63	12.88	88.15	101.01	96.10	8.35
a. Przychody z uruchomienia majątku	4.51	—	15.22	3.77	3.76	32.22	—	8.13
12 Pożyczki zwrócone rodzinie <i>b</i>	—	—	3.00	—	3.76	6.19	—	—
13 Podjęte oszczędności <i>b</i>	0.04	—	12.22	2.84	—	13.74	—	—
14 Przychód z zapasów <i>b</i>	4.47	—	—	0.93	—	3.72	—	8.13
15 Inne przychody z uruchomienia majątku <i>b</i>	—	—	—	—	—	8.57	—	—
b. Przychody z zaciągniętych długów	20.70	34.21	65.41	9.11	84.39	68.79	96.10	0.22
16 Pożyczki zaciągnięte przez rodzinę <i>b</i>	—	34.00	9.30	2.28	33.25	49.61	28.32	—
17 Zaliczki pobrane <i>b</i>	11.53	0.21	1.37	—	—	—	—	0.22
18 Zaciągnięty kredyt towarowy <i>b</i>	9.17	—	54.74	6.83	51.14	19.18	67.78	—
Niektóre przychody brutto								
7 Dochód od sublokatorów i stołowników	31.54	—	19.80	15.53	26.36	77.76	105.00	69.44
8 Dochód z własnego gospodarstwa produkcyjnego	15.80	10.15	103.14	84.77	137.69	49.75	36.50	8.34
12 Pożyczki zwrócone rodzinie	—	—	3.00	—	3.76	6.19	2.22	—
13 Podjęte oszczędności	0.04	—	19.17	16.47	11.40	26.56	5.63	154.04
14 Przychód z zapasów	24.15	19.00	26.13	64.39	45.32	53.02	14.78	42.77
15 Inne przychody z uruchomienia majątku	—	—	—	0.24	—	8.57	—	—
16 Pożyczki zaciągnięte przez rodzinę ..	44.55	36.86	47.61	22.72	66.51	83.04	86.59	33.33
17 Zaliczki pobrane	77.35	12.14	6.14	12.31	74.12	41.67	5.78	2.66
18 Zaciągnięty kredyt towarowy	456.68	735.60	375.19	505.60	960.05	960.68	696.77	354.01
Przychody brutto ogółem	2621.75	2859.35	3198.74	3677.07	4475.76	4515.51	4652.52	4784.05

a, b. Obacz uwagi do tabl. 1. *V. les notes au tabl. 1.*

Note. V. le texte français au tabl. 1.

Tabl. 3. Przeciętne roczne przychody rodzin robotniczych w złotych na jednostkę konsumcyjną.

Revenus moyens annuels des familles ouvrières en zlotys par unité de consommation.

Według grup zamożności.
D'après les groupes d'aisance.

Wyszczególnienie	G r u p y z a m o ż n o ś c i							
	I		II		III		IV	
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928
Przychody netto ogółem.....	512.23	484.87	751.03	757.36	1013.29	1025.27	1440.06	1585.86
A. Dochody razem	505.84	476.91	729.11	754.12	986.45	994.47	1404.04	1582.69
a. Dochód z pracy	493.05	475.71	695.96	728.36	933.33	968.47	1378.54	1557.20
1 Zarobek główny głowy rodziny ^a	389.03	407.87	548.72	585.38	779.18	753.45	1095.62	1211.89
2 Zarobek poboczny głowy rodziny ^a ..	23.08	14.15	18.99	20.56	38.59	43.61	33.73	13.17
3 Zarobek główny członków rodziny ^a .	50.49	32.33	65.38	58.45	62.10	124.52	179.15	274.89
4 Zarobek poboczny członków rodziny ^a	1.97	—	3.51	4.62	5.62	0.90	3.73	0.76
5 Wartość świadczeń otrzymanych w naturze	17.95	13.36	25.92	26.94	36.74	29.17	46.00	40.57
6 Świadczenia społeczne (bez pomocy lekarskiej Kasy Chorych).....	10.53	8.00	33.44	32.41	11.10	16.82	20.31	15.92
b. Inne dochody.....	12.79	1.20	33.15	25.76	53.12	26.00	25.50	25.49
7 Dochód od sublokatorów i stołowników ^b	2.87	—	4.27	2.75	2.16	13.21	13.55	14.50
8 Dochód z własnego gospodarstwa produkcyjnego ^b	2.84	1.03	18.53	9.36	24.96	2.99	3.84	1.18
9 Podarunki i zapomogi prywatne bezzwrotne	4.62	0.17	9.06	12.17	23.99	8.50	4.74	9.81
10 Dochód ze sprzedaży rzeczy	2.46	—	1.29	1.48	2.01	0.26	—	—
11 Pozostałe dochody	—	—	—	—	—	1.04	3.37	—
B. Inne przychody razem.....	6.39	7.96	21.92	3.24	26.84	30.80	36.02	3.17
a. Przychody z uruchomienia majątku	1.14	—	4.14	0.95	1.15	9.82	—	3.09
12 Pożyczki zwrócone rodzinie ^b	—	—	0.82	—	1.15	1.89	—	—
13 Podjęte oszczędności ^b	0.01	—	3.32	0.72	—	4.19	—	—
14 Przychód z zapasów ^b	1.13	—	—	0.23	—	1.13	—	3.09
15 Inne przychody z uruchomienia majątku ^b	—	—	—	—	—	2.61	—	—
b. Przychody z zaciągniętych długów.....	5.25	7.96	17.78	2.29	25.69	20.98	36.02	0.08
16 Pożyczki zaciągnięte przez rodzinę ^b .	—	7.91	2.53	0.57	10.12	15.13	10.62	—
17 Zaliczki pobrane ^b	2.92	0.05	0.37	—	—	—	—	0.08
18 Zaciągnięty kredyt towarowy ^b	2.33	—	14.88	1.72	15.57	5.85	25.40	—

^{a, b} Obacz uwagi do tabl. 1 — les notes au tabl. 1.
Note. V. le texte français au tabl. 1.

Tabl. 4. Przeciętne roczne przychody rodzin robotniczych w odsetkach.
Revenus moyens annuels des familles ouvrières en proportions.

Według grup zamożności.
D'après les groupes d'aisance.

Wyszczególnienie	Grupy zamożności							
	I		II		III		IV	
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928
Przychody netto ogółem	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
A. Dochody razem.	98.8	98.4	97.1	99.6	97.4	97.0	97.5	99.8
a. Dochód z pracy.....	96.3	98.2	92.7	96.2	92.1	94.5	95.7	98.2
1 Zarobek główny głowy rodziny ^a	75.9	84.2	73.0	77.3	76.9	73.5	76.1	76.5
2 Zarobek poboczny głowy rodziny ^a ..	4.5	2.9	2.5	2.7	3.8	4.3	2.3	0.8
3 Zarobek główny członków rodziny ^a .	9.9	6.7	8.7	7.7	6.1	12.2	12.4	17.3
4 Zarobek poboczny członków rodziny ^a	0.4	—	0.5	0.6	0.6	0.1	0.3	0.0
5 Wartość świadczeń otrzymanych w naturze	3.5	2.8	3.5	3.6	3.6	2.8	3.2	2.6
6 Świadczenia społeczne (bez pomocy lekarskiej kasy Chorych)	2.1	1.6	4.5	4.3	1.1	1.6	1.4	1.0
b. Inne dochody.	2.5	0.2	4.4	3.4	5.3	2.5	1.8	1.6
7 Dochód od sublokatorów i stołowników ^b	0.6	—	0.6	0.4	0.2	1.3	1.0	0.9
8 Dochód z własnego gospodarstwa produkcyjnego ^b	0.6	0.2	2.4	1.2	2.5	0.3	0.3	0.1
9 Podarunki i zapomogi prywatne bezzwrotne	0.8	0.0	1.2	1.6	2.4	0.8	0.3	0.6
10 Dochód ze sprzedaży rzeczy	0.5	—	0.2	0.2	0.2	0.0	—	—
11 Pozostałe dochody	—	—	—	—	—	0.1	0.2	—
B. Inne przychody razem	1.2	1.6	2.9	0.4	2.6	3.0	2.5	0.2
a. Przychody z uruchomienia majątku	0.2	—	0.6	0.1	0.1	1.0	—	0.2
12 Pożyczki zwrócone rodzinie ^b	—	—	0.1	—	0.1	0.2	—	—
13 Podjęte oszczędności ^b	0.0	—	0.5	0.1	—	0.4	—	—
14 Przychód z zapasów ^b	0.2	—	—	0.0	—	0.1	—	0.2
15 Inne przychody z uruchomienia majątku ^b	—	—	—	—	—	0.3	—	—
b. Przychody z zaciągniętych długów	1.0	1.6	2.3	0.3	2.5	2.0	2.5	0.0
16 Pożyczki zaciągnięte przez rodzinę ^b .	—	1.6	0.3	0.1	1.0	1.4	0.7	—
17 Zaliczki pobrane ^b	0.6	0.0	0.0	—	—	—	—	0.0
18 Zaciągnięty kredyt towarowy ^b	0.4	—	2.0	0.2	1.5	0.6	1.8	—

^a, ^b Obacz uwagi do tabl. 1. — V. les notes au tabl. 1.

Note. V. le texte français au tabl. I.

Tabl. 5. Przeciętne roczne rozchody rodzin robotniczych
Dépenses moyennes annuelles des familles ouvrières

Wszystkie grupy zamożności razem
Tous les groupes d'aisance

Wyszczególnienie	Na rodzinę w złotych <i>Par famille en zlotys</i>		Na jednostkę konsumcyjną w złotych <i>Par unité de con- sommation en zlotys</i>		W odset- kach <i>Propor- tions</i>		Spécification
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	
Rozchody netto ogółem .	2861.10	3163.36	817.59	871.83	100.0	100.0	Total des déboursements nets
A. Wydatki razem	2836.73	3147.35	810.63	867.42	99.1	99.5	A. Total des dépenses
Zywność	1682.23	1786.09	480.71	492.25	58.8	56.5	Alimentation
1 Pieczywo i mąka	533.72	528.69	152.51	145.71	18.6	16.7	Pain et farines
2 Kasze i ryż	39.34	40.57	11.24	11.18	1.4	1.3	Gruaux et riz
3 Groch i fasola	16.21	18.04	4.63	4.97	0.6	0.6	Pois et haricots
4 Kartofle	105.01	96.55	30.01	26.61	3.7	3.1	Pommes de terre
5 Kapusta	18.43	20.98	5.27	5.78	0.6	0.7	Choux
6 Inne jarzyny	27.80	32.05	7.94	8.83	1.0	1.0	Autres légumes
7 Mleko	139.08	149.48	39.75	41.20	4.8	4.7	Lait
8 Masło	46.02	49.08	13.15	13.53	1.6	1.6	Beurre
9 Inny nabiał	45.35	59.14	12.96	16.30	1.6	1.9	Autre laitage
10 Mięso i ryby	255.30	297.49	72.96	81.99	8.9	9.4	Viande et poissons
11 Wędliny	79.23	96.03	22.64	26.47	2.8	3.0	Charcuterie
12 Tłuszcze (prócz masła)	180.26	173.71	51.51	47.88	6.3	5.4	Graisses (sauf le beurre)
13 Cukier	94.87	110.41	27.11	30.43	3.3	3.5	Sucre
14 Słodycze i miód	9.09	10.18	2.60	2.80	0.3	0.3	Sucreries et miel
15 Herbata, kawa, kakao	35.89	39.56	10.25	10.90	1.3	1.3	Thé, café, cacao
16 Owoce i przetwory owocowe	22.12	32.35	6.32	8.92	0.8	1.0	Fruits et leurs produits
17 Przyprawy	21.88	25.45	6.25	7.01	0.8	0.8	Epices
18 Spożyto na mieście	12.63	6.33	3.61	1.74	0.4	0.2	Consommation en ville
19 Alkohol	48.56	60.53	13.88	16.68	1.7	1.9	Alcool
20 Tytoń i papierosy	68.60	67.83	19.60	18.69	2.4	2.1	Tabac et cigarettes
21 Komorne	138.39	147.80	39.55	40.74	4.8	4.7	Loyer
22 Urządzenie i utrzymanie mieszkania	58.47	76.92	16.71	21.20	2.0	2.4	Aménagement et conser- vation du logement
Opał i światło	124.68	139.70	35.63	38.50	4.3	4.4	Chauffage et éclairage
23 Węgiel	84.37	92.00	24.11	25.35	2.9	2.9	Charbon
24 Drzewo i inny opał	9.40	12.96	2.69	3.57	0.3	0.4	Bois et autres combustibles
25 Elektryczność i gaz	11.14	10.99	3.18	3.03	0.4	0.3	Electricité et gaz
26 Inne oświetlenia	19.77	23.75	5.65	6.55	0.7	0.8	Autre éclairage
Higiena i zdrowie	56.44	58.04	16.13	16.00	2.0	1.8	Hygiène et santé
27 Lekarz i lekarstwa (prywatne)	14.23	9.25	4.07	2.55	0.5	0.3	Médecin et médicaments
28 Mydło i utrzymanie czy- stości osobistej	42.21	48.79	12.06	13.45	1.5	1.5	Savon et autres dépenses pour l'hygiène
Odzież i obuwie	385.75	477.91	110.23	131.71	13.5	15.2	Vêtements et chaussures
29 Materiały	71.27	76.55	20.37	21.10	2.5	2.4	Etoffes
30 Odzienie wierzchnie	124.93	181.32	35.70	49.97	4.4	5.8	Vêtements de dessus
31 Bielizna	43.52	47.78	12.44	13.17	1.5	1.5	Linge
32 Obuwie i skóra	85.23	104.49	24.35	28.79	3.0	3.3	Chaussures
33 Galanterja	20.99	23.86	6.00	6.58	0.7	0.8	Articles de fantaisie
34 Szycie i reperacja	39.81	43.91	11.37	12.10	1.4	1.4	Couture et reprisage
Kultura, oświata i wy- datki społeczne	82.97	94.76	23.71	26.12	2.9	3.0	Instruction, dépenses cul- turelles et sociales
35 Szkoła, przybory i książki szkolne	31.14	38.87	8.90	10.72	1.1	1.2	Droits d'école, manuels, etc.
36 Czasopisma i książki (po- zaszkolne)	12.44	14.59	3.55	4.02	0.4	0.5	Livres et périodiques
37 Teatr, kino, koncert, radjo	4.97	7.14	1.42	1.97	0.2	0.2	Théâtres, cinemas, concerts
38 Sport, życie towarzyskie, wycieczki	12.46	11.12	3.56	3.06	0.4	0.4	Sport, excursions, etc.
39 Składki na partje i związki	8.84	9.68	2.53	2.67	0.3	0.3	Cotisations versées aux assoc.
40 Religja i kościół	5.09	4.06	1.45	1.12	0.2	0.1	Religion, église
41 Inne wydatki kulturalne	8.03	9.30	2.30	2.56	0.3	0.3	Autres dépenses culturelles

Tabl. 5. Przeciętne roczne rozchody rodzin robotniczych (dok.)

Dépenses moyennes annuelles des familles ouvrières (fin)

Wszystkie grupy zamożności razem
Tous les groupes d'aisance

Wyszczególnienie	Na rodzinę w złotych Par famille en zlotys		Na jednostkę konsumcyjną w złotych Par unité de consommation en zlotys		W odsetkach Proportions		Spécification
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	
42 Ubezpieczenia	102.14	124.07	29.19	34.19	3.6	3.9	Assurances
43 Podatki	26.32	36.80	7.52	10.14	0.9	1.2	Impôts
44 Przejazdy	23.22	34.67	6.64	9.56	0.8	1.1	Communications
45 Strata na sublokatorach i stołownikach ^a .	—	—	—	—	—	—	Pertes sur sous-locataires et pensionnaires ^a
46 Strata na własnym gospodarstwie produkcyjnym ^a .	—	—	—	—	—	—	Pertes sur exploitations propres ^a
Inne wydatki	38.96	42.23	11.13	11.64	1.4	1.3	Autres dépenses
47 Usługi osobiste	10.08	10.52	2.88	2.90	0.4	0.3	Services personnels
48 Letnisko wraz z podróżą	8.33	11.17	2.38	3.08	0.3	0.4	Villégiature et voyages
49 Podarunki i wsparcia	10.74	14.33	3.07	3.95	0.4	0.4	Cadeaux et aumônes
50 Wydatki niewyszczególnione	9.81	6.21	2.80	1.71	0.3	0.2	Dépenses non spécifiées
B. Inne rozchody razem	24.37	16.01	6.96	4.41	0.9	0.5	B. Autres déboursements
a. Rozchody na uruchomienie majątku^a	24.37	11.83	6.96	3.26	0.9	0.4	a. Dépenses pour la réalisation de la fortune
51 Pożyczki udzielone przez rodzinę ^a	—	—	—	—	—	—	Prêts accordés ^a
52 Złożone oszczędności ^a	10.82	11.83	3.09	3.26	0.4	0.4	Depôts d'épargne ^a
53 Rozchód na zapasy ^a	13.04	—	3.73	—	0.5	—	Provisions ^a
54 Inne rozchody na powiększenie majątku ^a	0.51	—	0.14	—	0.0	—	Autres dépenses pour l'augmentation de la fortune ^a
b. Rozchody na spłatę długów	—	4.18	—	1.15	—	0.1	b. Dépenses pour le remboursement de dettes
55 Pożyczki spłacone przez rodzinę ^a	—	—	—	—	—	—	Emprunts remboursés ^a
56 Zaliczki spłacone ^a	—	4.18	—	1.15	—	0.1	Avances remboursées ^a
57 Spłacony kredyt towarowy	—	—	—	—	—	—	Crédit en marchandises remboursé ^a
Niektóre rozchody brutto — Montant brut de certaines dépenses							
45 Wydatki na sublokatorów i stołowników	19.32	16.69	.	.	.	.	Dépenses pour sous-locataire et pensionnaires
46 Wydatki na własne gospodarstwo produkcyjne	33.22	35.44	.	.	.	.	Dépenses pour l'exploitation propre
51 Pożyczki udzielone przez rodzinę	0.41	—	.	.	.	.	Prêts accordés
52 Złożone oszczędności	22.71	47.64	.	.	.	.	Depôts d'épargne
53 Rozchód na zapasy	42.04	53.44	.	.	.	.	Provisions
54 Inne rozchody na powiększenie majątku	0.51	0.97	.	.	.	.	Autres dépenses pour l'augmentation de la fortune
55 Pożyczki spłacone przez rodzinę	47.00	25.71	.	.	.	.	Emprunts remboursés
56 Zaliczki spłacone	34.03	24.15	.	.	.	.	Avances remboursées
57 Spłacony kredyt towarowy	529.61	644.74	.	.	.	.	Crédit en marchandises remboursé
Rozchody brutto ogółem	3565.58	3996.13	.	.	.	.	Montant brut de toutes les dépenses

^a W pozycjach tych uwzględniono tylko nadwyżkę t. j. różnicę między ogólną sumą przychodów i rozchodów. Obacz rozchody brutto.^a Dans ces rubriques n'est envisagé que l'excédent c. à d. la différence entre le montant total des dépenses et celui des recettes. Voir les dépenses brutes.

Tabl. 6. Przeciętne roczne rozchody rodzin robotniczych w złotych na rodzinę.
Dépenses moyennes annuelles des familles ouvrières en zlotys par famille.

Według grup zamożności.

D'après les groupes d'aisance.

Wyszczególnienie	G r u p y z a m o ż n o ś c i							
	I		II		III		IV	
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928
Rozchody netto ogółem . . .	1977.60	2130.79	2719.07	3005.50	3321.85	3359.95	3839.90	4195.30
A. Wydatki razem	1944.92	2078.55	2701.98	2994.55	3257.57	3359.89	3779.17	4025.95
Żywność	1324.48	1408.10	1686.47	1807.65	1849.79	1843.09	1868.29	1870.42
1 Pieczywo i mąka	553.86	584.48	528.58	560.31	581.16	515.22	432.18	404.32
2 Kasze i ryż	38.46	41.15	39.18	42.61	39.35	42.18	41.09	29.14
3 Groch i fasola	20.76	29.79	13.98	14.79	17.49	20.89	14.66	13.78
4 Kartofle	117.07	95.89	116.24	107.60	86.39	90.58	85.35	71.68
5 Kapusta	18.34	17.50	20.74	23.97	17.33	16.98	12.89	22.44
6 Inne jarzyny	21.13	15.89	29.70	32.11	26.85	32.26	32.86	43.89
7 Mleko	69.21	84.83	157.11	153.98	161.85	160.73	136.93	157.48
8 Masło	19.44	27.22	45.49	47.12	58.56	52.78	62.47	64.40
9 Inny nabiał	21.69	23.08	47.07	52.74	49.71	63.67	65.54	99.41
10 Mięso i ryby	149.78	189.59	238.77	284.16	306.66	312.05	365.81	394.83
11 Wędliny	34.65	48.41	70.96	76.81	114.14	114.66	105.26	157.94
12 Tłuszcze (prócz masła)	130.42	122.96	191.96	191.62	186.24	181.75	201.97	130.74
13 Cukier	78.02	76.24	97.40	121.26	98.44	107.57	104.04	105.06
14 Słodczyce i miód	3.33	1.49	7.35	7.29	11.08	10.42	19.50	26.62
15 Herbata, kawa, kakao	21.50	24.27	33.45	36.57	42.24	45.53	52.77	48.18
16 Owoce i przetwory owocowe	8.07	10.24	22.08	28.36	26.54	33.13	34.21	61.90
17 Przyprawy	13.76	15.07	23.95	24.54	20.25	26.98	29.77	33.18
18 Spożyto na mieście	4.99	—	2.46	1.81	5.51	15.71	70.99	5.43
19 Alkohol	14.62	10.43	36.00	33.15	75.37	80.37	88.81	150.52
20 Tytoń i papierosy	57.14	35.68	46.97	56.68	101.24	75.26	95.60	115.14
21 Komorne	108.97	112.82	140.91	154.01	127.04	128.55	193.93	197.89
22 Urządzenie i utrzymanie miesz- kania	17.14	13.11	42.00	59.98	76.98	111.45	138.09	106.22
Opał i światło	90.10	104.89	126.30	144.65	133.65	135.89	152.31	158.03
23 Węgiel	59.44	70.66	87.83	95.75	86.84	87.23	104.21	106.37
24 Drzewo i inny opał	6.53	10.26	9.55	14.69	11.76	12.61	8.59	9.75
25 Elektryczność i gaz	2.86	1.71	14.47	13.74	10.73	9.26	12.77	12.44
26 Inne oświetlenie	21.27	22.26	14.45	20.47	24.32	26.79	26.74	29.47
Higiena i zdrowie	24.70	30.78	52.91	53.40	63.80	58.96	100.16	93.61
27 Lekarz i lekarstwa (prywatne)	1.52	—	13.78	11.36	18.99	6.16	25.11	16.19
28 Mydło i utrzymanie czystości osob.	23.18	30.78	39.13	42.04	44.81	52.80	75.05	77.42
Odzież i obuwie	203.49	256.94	320.18	401.39	496.89	515.59	657.63	833.91
29 Materjały	27.34	26.90	48.69	45.53	96.70	104.95	161.95	159.21
30 Odzienie wierzchnie	77.15	91.59	111.83	154.50	159.47	203.30	172.38	295.15
31 Bielizna	20.32	23.05	36.68	45.85	56.71	40.23	74.88	91.52
32 Obuwie i skóra	48.98	92.24	76.27	95.25	98.45	91.88	142.52	176.24
33 Galanterja	7.81	3.60	13.53	21.08	27.59	31.28	52.42	32.20
34 Szycie i naprawy	21.89	19.56	33.18	39.18	57.97	43.95	53.48	79.59

Tabl. 6. Przeciętne roczne rozchody rodzin robotniczych w złotych na rodzinę. (dok.)
Dépenses moyennes annuelles des familles ouvrières en zlotys par famille (fin)

Według grup zamożności.

D'après les groupes d'aisance.

Wyszczególnienie	G r u p y z a m o ż n ó ś c i							
	I		II		III		IV	
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928
Kultura, oświata i wydatki społeczne	26.32	13.31	76.63	80.70	102.31	132.28	149.39	120.59
35 Szkoła, przybory i książki szkolne	11.76	5.11	35.29	44.21	46.71	55.88	15.85	6.43
36 Czasopisma i książki (pozaszkolne)	8.05	3.54	9.51	9.99	9.85	17.02	33.44	33.90
37 Teatr, kino, koncert, radio . . .	0.65	0.53	1.13	2.01	7.01	6.47	20.18	32.06
38 Sport, życie towarzyskie, wycieczki	0.62	0.24	9.42	2.54	13.69	29.35	37.40	7.55
39 Składki na partje i związki	1.36	2.57	9.39	8.58	8.46	10.34	18.53	17.61
40 Religja i kościół	0.79	0.71	4.63	5.20	5.74	3.06	11.56	4.97
41 Inne wydatki kulturalne	3.09	0.61	7.26	8.17	10.85	10.16	12.43	18.07
42 Ubezpieczenia	61.00	78.41	94.52	116.06	117.28	130.69	158.41	172.60
43 Podatki	3.49	2.81	19.96	29.28	38.09	42.56	58.29	76.47
44 Przejazdy	3.68	2.49	23.96	27.97	18.54	48.24	57.82	51.85
45 Strata na sublokator. i stołow. ^a	—	—	—	—	—	—	—	—
46 „ na własnem gosp. prod. ^a	—	—	—	—	—	—	—	—
Inne wydatki	9.79	8.78	35.17	29.63	56.59	56.96	60.44	78.70
47 Usługi osobiste	2.67	6.10	10.39	9.95	12.25	13.18	15.66	9.72
48 Letnisko wraz z podróżą	—	—	13.47	10.63	9.27	8.41	1.42	28.32
49 Podarunki i wsparcia	3.56	2.68	6.03	6.34	20.15	22.45	19.07	32.88
50 Wydatki niewyszczególnione . . .	3.56	—	5.28	2.71	14.92	12.92	24.29	7.78
B. Inne rozchody razem . . .	32.68	52.24	17.09	10.95	64.28	0.06	60.73	169.35
a. Rozchody na uruchomienie majątku	—	25.21	17.09	1.86	62.08	—	60.73	132.87
51 Pożyczki udzielone przez rodzinę ^a	—	—	—	—	—	—	0.89	—
52 Złożone oszczędności ^a	—	—	—	—	35.43	—	56.86	132.87
53 Rozchód na zapasy ^a	—	25.21	15.92	—	26.65	—	2.98	—
54 Inne rozchody na powiększenie majątku ^a	—	—	1.17	1.86	—	—	—	—
b. Rozchody na spłatę długów	32.68	27.03	—	9.09	2.20	0.06	—	36.48
55 Pożyczki spłacone przez rodzinę ^a	32.68	—	—	—	—	—	—	10.85
56 Zaliczki spłacone ^a	—	—	—	9.09	2.20	0.06	—	—
57 Spłacony kredyt towarowy ^a . . .	—	27.03	—	—	—	—	—	25.63
Niektóre rozchody brutto								
45 Wydatki na sublokatorów i stołowników	20.21	—	4.11	4.58	19.26	34.43	68.84	31.31
46 Wydatki na własne gospodarstwo produkcyjne	4.59	5.72	34.97	47.47	55.72	39.95	26.26	5.23
51 Pożyczki udzielone przez rodzinę .	—	—	—	—	—	—	3.11	—
52 Złożone oszczędności	—	—	6.95	13.63	46.83	12.82	62.49	286.91
53 Rozchód na zapasy	19.68	44.21	42.05	63.46	71.97	49.30	17.76	34.64
54 Inne rozchody na powiększenie majątku	—	—	1.17	2.10	—	—	—	—
55 Pożyczki spłacone przez rodzinę .	77.23	2.86	38.31	20.44	33.26	33.43	58.27	44.18
56 Zaliczki spłacone	65.82	11.93	4.77	21.40	76.32	41.73	5.78	2.44
57 Spłacony kredyt towarowy	447.51	762.63	320.45	498.77	908.91	941.50	628.99	379.64
Rozchody brutto ogółem. . .	2579.96	2905.90	3154.76	3666.40	4469.84	4513.05	4650.67	4810.30

^a Obacz uwagi do tabl. 5. — V. les notes au tabl. 5.

^a Note. V. le texte français au tabl. 5.

Tabl. 7. Przeciętne roczne rozchody rodzin robotniczych w złotych na jednostkę konsumcyjną

Dépenses moyennes annuelles des familles ouvrières en zlotys par unité de consommation

Według grup zamożności.

D'après les groupes d'aisance.

Wyszczególnienie	G r u p y z a m o ż n o ś c i							
	I		II		III		IV	
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928
Rozchody netto ogółem . . .	501.63	495.70	739.08	754.68	1011.49	1024.52	1439.36	1595.85
A. Wydatki razem	493.34	483.55	734.44	751.93	991.92	1024.51	1416.60	1531.43
Zywność	335.96	327.57	458.41	453.90	563.26	562.00	700.32	711.49
1 Pieczywo i mąka	140.49	135.97	143.68	140.70	176.95	157.11	162.00	153.81
2 Kasze i ryż	9.75	9.57	10.65	10.70	11.98	12.86	15.40	11.06
3 Groch i fasola	5.27	6.93	3.80	3.71	5.33	6.37	5.50	5.24
4 Kartofle	29.70	22.30	31.60	27.02	26.30	27.62	31.99	27.27
5 Kapusta	4.65	4.07	5.64	6.02	5.28	5.18	4.83	8.54
6 Inne jarzyny	5.36	3.70	8.07	8.06	8.18	9.84	12.32	16.70
7 Mleko	17.55	19.74	42.70	38.67	49.28	49.01	51.33	59.90
8 Masło	4.93	6.33	12.36	11.83	17.83	16.09	23.41	24.50
9 Inny nabiał	5.50	5.37	12.80	13.24	15.14	19.41	24.57	37.81
10 Mięso i ryby	38.00	44.10	64.90	71.36	93.38	95.15	137.12	150.19
11 Wędliny	8.79	11.26	19.29	19.29	34.76	34.96	39.46	60.08
12 Tłuszcze (prócz masła)	33.08	28.60	52.18	48.11	56.71	55.42	75.71	49.73
13 Cukier	19.79	17.74	26.47	30.45	29.98	32.80	39.00	39.96
14 Słodycze i miód	0.84	0.35	2.00	1.83	3.37	3.18	7.31	10.13
15 Herbata, kawa, kakao	5.45	5.65	9.09	9.18	12.86	13.88	19.78	18.33
16 Owoce i przetwory owocowe	2.05	2.38	6.00	7.12	8.08	10.10	12.82	23.55
17 Przyprawy	3.49	3.51	6.51	6.16	6.17	8.23	11.16	12.62
18 Spożyto na mieście	1.27	—	0.67	0.45	1.68	4.79	26.61	2.07
19 Alkohol	3.71	2.43	9.79	8.33	22.95	24.51	33.29	57.26
20 Tytoń i papierosy	14.50	8.30	12.77	14.23	30.83	22.95	35.84	43.80
21 Komorne	27.65	26.25	38.30	38.67	38.68	39.20	72.70	75.27
22 Urządzenie i utrzymanie mieszkania	4.35	3.05	11.42	15.06	23.44	33.98	51.76	40.40
Opał i światło	22.86	24.40	34.33	36.32	40.69	41.43	57.09	60.11
23 Węgiel	15.08	16.43	23.87	24.04	26.44	26.60	39.06	40.46
24 Drzewo i inny opał	1.66	2.39	2.60	3.69	3.58	3.84	3.22	3.71
25 Elektryczność i gaz	0.73	0.40	3.93	3.45	3.27	2.82	4.79	4.73
26 Inne oświetlenie	5.39	5.18	3.93	5.14	7.40	8.17	10.02	11.21
Higiena i zdrowie	6.28	7.16	14.38	13.41	19.43	17.98	37.54	35.61
27 Lekarz i lekarstwa (prywatne)	0.39	—	3.75	2.85	5.78	1.88	9.41	6.16
28 Mydło i utrzymanie czystości osob. Odzież i obuwie	5.89	7.16	10.63	10.56	13.65	16.10	28.13	29.45
51.63	59.78	87.03	100.80	151.30	157.22	246.51	317.21	
29 Materjały	6.93	6.26	13.23	11.44	29.45	32.00	60.71	60.56
30 Odzienie wierzchnie	19.57	21.31	30.40	38.80	48.55	61.99	64.61	112.27
31 Bielizna	5.16	5.36	9.97	11.51	17.27	12.27	28.07	34.81
32 Obuwie i skóra	12.43	21.46	20.73	23.92	29.98	28.02	53.42	67.04
33 Galanterja	1.98	0.84	3.68	5.29	8.40	9.54	19.65	12.25
34 Szycie i reparacja	5.56	4.55	9.02	9.84	17.65	13.40	20.05	30.28
Kultura, oświata i wydatki spo- łeczne	6.68	3.10	20.83	20.26	31.15	40.33	56.00	45.87
35 Szkoła, przybory i książki szkolne	2.99	1.19	9.60	11.10	14.22	17.04	5.94	2.45
36 Czasopisma i książki (pozaszkolne)	2.04	0.82	2.58	2.51	3.00	5.19	12.54	12.89
37 Teatr, kino, koncert, radio	0.17	0.12	0.31	0.50	2.13	1.97	7.56	12.20
38 Sport, życie towarzyskie, wycieczki	0.16	0.06	2.56	0.64	4.17	8.95	14.02	2.87
39 Składki na partje i związki	0.34	0.60	2.55	2.15	2.58	3.15	6.95	6.70
40 Religja i kościół	0.20	0.17	1.26	1.31	1.75	0.93	4.33	1.89
41 Inne wydatki kulturalne	0.78	0.14	1.97	2.05	3.30	3.10	4.66	6.87
42 Ubezpieczenia	15.48	18.24	25.69	29.14	35.71	39.85	59.38	65.66
43 Podatki	0.89	0.65	5.42	7.35	11.60	12.98	21.85	29.09
44 Przejazdy	0.86	0.58	6.51	7.02	5.65	14.71	21.67	19.72
Inne wydatki	2.49	2.04	9.56	7.44	17.23	17.37	22.65	29.94
B. Inne rozchody razem	8.29	12.15	4.64	2.75	19.57	0.01	22.76	64.42
a. Rozchody na uruchomienie majątku	—	5.86	4.64	0.47	18.90	—	22.76	50.54
b. Rozchody na spłatę długów	8.29	6.29	—	2.28	0.67	0.01	—	13.88

Note. V. le texte français au tabl. 5.

Tabl. 8. Przeciętne roczne rozchody rodzin robotniczych w odsetkach

Dépenses moyennes annuelles des familles ouvrières en proportions

Według grup zamożności

D'après les groupes d'aisance

Wyszczególnienie	G r u p y z a m o ż n o ś c i							
	I		II		III		IV	
	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928
Rozchody netto ogółem	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
A. Wydatki razem	98.3	97.5	99.4	99.6	98.1	100.0	98.4	96.0
Żywność	67.0	66.1	62.1	60.1	55.7	54.9	48.7	44.6
1 Pieczywo i mąka	28.0	27.4	19.4	18.6	17.5	15.3	11.3	9.7
2 Kasze i ryż	1.9	1.9	1.4	1.4	1.2	1.3	1.1	0.7
3 Groch i fasola	1.0	1.4	0.5	0.5	0.5	0.6	0.4	0.3
4 Kartofle	5.9	4.5	4.3	3.6	2.6	2.7	2.2	1.7
5 Kapusta	0.9	0.8	0.8	0.8	0.5	0.5	0.3	0.5
6 Inne jarzyny	1.1	0.7	1.1	1.1	0.8	1.0	0.9	1.0
7 Mleko	3.5	4.0	5.8	5.1	4.9	4.8	3.6	3.8
8 Masło	1.0	1.3	1.7	1.6	1.8	1.6	1.6	1.5
9 Inny nabiał	1.1	1.1	1.7	1.8	1.5	1.9	1.7	2.4
10 Mięso i ryby	7.5	8.9	8.8	9.4	9.2	9.2	9.5	9.5
11 Wędliny	1.8	2.3	2.6	2.6	3.4	3.4	2.7	3.7
12 Tłuszcze (prócz masła)	6.6	5.8	7.1	6.4	5.6	5.4	5.3	3.1
13 Cukier	4.0	3.6	3.6	4.0	3.0	3.2	2.7	2.6
14 Słodycze i miód	0.2	0.1	0.3	0.2	0.3	0.3	0.5	0.6
15 Herbata, kawa, kakao	1.1	1.1	1.2	1.2	1.3	1.4	1.4	1.1
16 Owoce i przetwory owocowe	0.4	0.5	0.8	0.9	0.8	1.0	0.9	1.5
17 Przyprawy	0.7	0.7	0.9	0.8	0.6	0.8	0.8	0.8
18 Spożyto na mieście	0.3	—	0.1	0.1	0.2	0.5	1.8	0.1
19 Alkohol	0.7	0.5	1.3	1.1	2.3	2.4	2.3	3.6
20 Tytoń i papierosy	2.9	1.7	1.7	1.9	3.0	2.2	2.5	2.7
21 Komorne	5.5	5.3	5.2	5.1	3.8	3.8	5.0	4.7
22 Urządzenie i utrzymanie mieszkania	0.9	0.6	1.5	2.0	2.3	3.3	3.6	2.5
Opał i światło	4.5	4.9	4.7	4.8	4.1	4.1	4.0	3.8
23 Węgiel	3.0	3.3	3.3	3.2	2.7	2.6	2.8	2.6
24 Drzewo i inny opał	0.3	0.5	0.4	0.5	0.4	0.4	0.2	0.2
25 Elektryczność i gaz	0.1	0.1	0.5	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3
26 Inne oświetlenie	1.1	1.0	0.5	0.7	0.7	0.8	0.7	0.7
Higiena i zdrowie	1.2	1.4	1.9	1.8	1.9	1.8	2.6	2.2
27 Lekarz i lekarstwa (prywatne)	0.1	—	0.5	0.4	0.6	0.2	0.7	0.4
28 Mydło i utrzymanie czystości osob. Odzież i obuwie	1.1	1.4	1.4	1.4	1.3	1.6	1.9	1.8
29 Materiały	10.3	12.1	11.8	13.3	15.0	15.3	17.1	19.9
30 Odzienie wierzchnie	1.4	1.3	1.8	1.5	2.9	3.1	4.2	3.8
31 Odzienie wierzchnie	3.9	4.3	4.2	5.1	4.9	6.1	4.5	7.0
32 Bielizna	1.0	1.1	1.3	1.5	1.7	1.2	1.9	2.2
33 Obuwie i skóra	2.5	4.3	2.8	3.2	3.0	2.7	3.7	4.2
34 Galanterja	0.4	0.2	0.5	0.7	0.8	0.9	1.4	0.8
Szycie i reparacja	1.1	0.9	1.2	1.3	1.7	1.3	1.4	1.9
Kultura, oświata i wydatki społeczne	1.3	0.6	2.8	2.7	3.1	3.9	3.9	2.9
35 Szkoła, przybory i książki szkolne	0.6	0.3	1.3	1.4	1.4	1.6	0.4	0.2
36 Czasopisma i książki (pozaszkolne)	0.4	0.2	0.4	0.3	0.3	0.5	0.9	0.8
37 Teatr, kino, koncert, radjo	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.2	0.5	0.8
38 Sport, życie towarzyskie, wycieczki	0.0	0.0	0.3	0.1	0.4	0.9	1.0	0.2
39 Składki na partje i związki	0.1	0.1	0.3	0.3	0.3	0.3	0.5	0.4
40 Religja i kościół	0.0	0.0	0.2	0.2	0.2	0.1	0.3	0.1
41 Inne wydatki kulturalne	0.2	0.0	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4
42 Ubezpieczenia	3.1	3.7	3.5	3.9	3.5	3.9	4.1	4.2
43 Podatki	0.2	0.1	0.7	1.0	1.1	1.3	1.5	1.8
44 Przejazdy	0.2	0.1	0.9	0.9	0.6	1.4	1.5	1.2
Inne wydatki	0.5	0.4	1.3	1.0	1.7	1.7	1.6	1.9
B. Inne rozchody razem	1.7	2.5	0.6	0.4	1.9	0.0	1.6	4.0
a. Rozchody na uruchomienie majątku	—	1.2	0.6	0.1	1.8	—	1.6	3.1
b. Rozchody na spłatę długów	1.7	1.3	—	0.3	0.1	0.0	—	0.6

Note. V. le texte français au tabl. 5.

Tabl. 9. Przeciętne roczne spożycie w rodzinach robotniczych
Consommation moyenne annuelle des familles ouvrières

Wszystkie grupy zamożności razem.
Tous les groupes d'aisance.

	Wyszczególnienie	Na rodzinę		Na jednostkę konsumcyjną		Spécification
		<i>Par famille</i>		<i>Par unité de consommation</i>		
		1927	1928	1927	1928	
1	Chleb . . . . . kg	539.04	545.73	154.04	150.40	Pain de seigle
2	Ciasto . . . . . "	0.90	1.58	0.26	0.44	Pâtisseries
3	Bułki . . . . . "	40.44	49.97	11.56	13.77	Pain blanc
4	Mąka pszenna . . . . . "	86.26	89.20	24.65	24.58	Farine de froment
5,6	Mąka żytnia i inna . . . . . "	74.49	60.03	21.29	16.55	Farine de seigle et autres
7	Makaron . . . . . "	1.43	1.65	0.41	0.46	Macaroni
8	Kasza . . . . . "	21.59	21.26	6.17	5.86	Gruaux
9	Ryż . . . . . "	14.62	15.64	4.18	4.31	Riz
10	Groch i fasola . . . . . "	20.60	20.14	5.89	5.55	Pois et haricots
11	Kartofle . . . . . "	789.52	721.52	225.61	198.86	Pommes de terre
12-13	Kapusta . . . . . "	122.65	115.87	35.05	31.93	Chou
14-15	Inne jarzyny . . . . . "	72.27	95.19	20.65	26.23	Autres légumes
16-17	Mleko l	282.09	295.85	80.61	81.54	Lait
18	Masło . . . . . kg	6.92	7.18	1.98	1.98	Beurre
19	Ser . . . . . "	3.60	3.94	1.03	1.09	Fromage
20	Śmietana l	4.26	5.22	1.22	1.44	Crème
21	Jaja . . . . . kg	8.35	10.16	2.39	2.80	Oeufs
22-24	Wołowina i cielęcina . . . . . "	58.16	64.78	16.62	17.85	Viande de boeuf et de veau
23-25	Wieprzowina i baranina . . . . . "	23.35	27.78	6.67	7.65	" de porc et de mouton
26	Drób . . . . . "	0.43	1.82	0.12	0.50	Volaille
27	Mięso inne . . . . . "	2.37	4.21	0.68	1.16	Autres viandes
28	Kości . . . . . "	3.01	3.79	0.86	1.05	Os
29	Ryby . . . . . "	1.33	2.14	0.38	0.59	Poissons
30	Słedzie . . . . . "	11.69	8.57	3.34	2.36	Harengs
31	Sardynki i szproty . . . . . "	0.18	0.24	0.05	0.07	Sardines et sprats
32	Szynka . . . . . "	2.95	4.14	0.84	1.14	Jambon
33-34	Kiełbasa i inne wędliny . . . . . "	14.75	17.43	4.22	4.81	Saucisson et autres charcuteries
35	Kaszanka . . . . . "	6.39	8.57	1.83	2.36	Saucisson au gruau
36	Słonina . . . . . "	32.70	34.86	9.34	9.61	Lard
37	Szmalce . . . . . "	10.18	11.61	2.91	3.20	Saindoux
38	Łój . . . . . "	0.67	0.67	0.19	0.19	Suif
39-40	Inne tłuszcze . . . . . "	2.25	1.84	0.64	0.50	Autres graisses
41-43	Cukier i miód . . . . . "	65.84	72.96	18.82	20.11	Sucre et miel
42	Słodycze . . . . . "	3.02	3.20	0.86	0.88	Sucreries
44	Herbata . . . . . "	0.41	0.44	0.12	0.12	Thé
45	Kawa . . . . . "	0.96	0.99	0.27	0.27	Café
46	Surogaty kawy . . . . . "	4.27	5.69	1.22	1.57	Succédanés du café
47	Kakao . . . . . "	0.18	0.21	0.05	0.06	Cacao
48-50	Owoce . . . . . "	20.80	35.48	5.94	9.77	Fruits
51	Przetwory owocowe . . . . . "	0.50	0.71	0.14	0.20	Conserves, confitures, compotes de fruits
52	Sól . . . . . "	20.19	20.64	5.77	5.69	Sel
53	Wódka l	6.50	7.59	.	.	Eau-de-vie
54	Tytoń . . . . . kg	1.64	1.49	.	.	Tabac
55	Papierosy . . . . . szt.	563.33	433.34	.	.	Cigarettes
56	Węgiel . . . . . kg	3289.17	3336.66	.	.	Charbon
57	Drzewo i inny opał . . . . . "	129.37	191.92	.	.	Bois et autres combustibles
58	Nafta l	23.11	25.41	.	.	Pétrole à brûler

U w a g a : Niektóre artykuły połączono razem; dla udogodnienia porównań pozostawiono numery porządkowe te same, co w *Statystyce Polski* tom XL zeszyt 1.

Note. Certains articles ont été réunis; pour faciliter les comparaisons ou a retenu les mêmes numéros consécutifs que dans la Statistique de la Pologne" tome XL fasc. I.

Tabl. 10. Przeciętne roczne spożycie w rodzinach robotniczych na rodzinę
Consommation moyenne annuelle des familles ouvrières par famille.

Według grup zamożności.

D'après les groupes d'aisance.

Wyszczególnienie		G r u p y z a m o ż n o ś c i								
		I		II		III		IV		
		1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	
1	Chleb	kg	683.02	761.64	494.11	583.91	636.03	511.72	297.65	321.39
2	Ciasto	"	0.13	0.65	1.09	0.94	0.62	1.82	1.87	4.02
3	Bułki	"	16.66	16.54	42.53	37.42	51.28	61.81	47.36	93.00
4	Mąka pszenna	"	91.22	95.02	73.90	85.55	105.12	103.38	84.65	64.59
5, 6	Mąka żytnia i inna	"	18.48	9.53	118.63	98.71	22.10	35.25	107.18	19.65
7	Makaron	"	1.63	0.36	0.73	1.44	0.84	1.34	4.55	4.17
8	Kasze	"	25.93	25.98	22.75	23.75	18.24	19.89	17.82	11.90
9	Ryż	"	11.10	12.86	12.96	15.93	18.07	18.11	18.67	10.99
10	Groch i fasola	"	29.67	39.25	16.63	16.27	23.46	23.03	15.37	12.32
11	Kartofle	"	804.45	729.57	873.27	812.57	701.80	671.16	654.47	509.00
12, 13	Kapusta	"	132.87	100.57	121.71	135.46	135.53	101.51	86.74	91.64
14, 15	Inne jarzyny	"	60.00	40.73	74.04	96.47	62.00	94.24	103.49	135.21
16, 17	Mleko	l	144.01	166.22	328.36	308.10	304.64	306.42	284.69	328.47
18	Masło	kg	3.15	4.20	6.81	6.82	8.71	7.78	9.37	9.40
19	Ser	"	2.80	2.13	3.40	3.12	4.79	5.48	3.18	4.66
20	Śmietana	l	2.61	4.05	5.14	5.34	3.93	4.87	4.33	6.57
21	Jaja	kg	3.58	2.79	8.01	8.63	9.67	11.37	13.84	18.52
22, 24	Wołowina i cielęcina	"	28.61	38.29	53.28	62.14	76.43	76.31	82.57	67.86
23, 25	Wieprzowina i baranina	"	16.22	17.25	20.18	23.51	28.03	30.13	35.39	45.64
26	Drób	"	0.15	—	0.42	2.50	0.62	1.32	0.55	2.00
27	Mięso inne	"	1.67	1.86	2.22	3.88	3.49	5.60	1.77	3.97
28	Kości	"	1.15	1.07	3.98	2.64	2.76	6.31	2.94	4.17
29	Ryby	"	3.44	5.36	0.67	2.11	0.77	0.96	1.54	2.48
30	Śledzie	"	10.99	5.95	10.93	8.40	11.43	8.35	15.74	11.70
31	Sardynki i szproty	"	0.17	0.01	0.25	0.20	0.09	0.34	0.16	0.29
32	Szynka	"	0.94	2.43	2.58	2.68	3.91	5.25	5.26	8.06
33, 34	Kiełbasa i inne wędliny	"	6.89	9.14	13.89	13.96	20.58	20.61	18.00	28.83
35	Kaszanka	"	3.79	3.57	5.26	7.99	10.07	11.79	6.96	6.99
36	Słonina	"	23.49	22.98	35.48	38.48	33.00	40.35	36.18	18.45
37	Szmaliec	"	6.36	8.08	10.12	13.54	10.73	8.90	14.84	13.81
38	Łój	"	0.64	1.74	0.62	0.29	0.72	0.16	0.80	2.42
39, 40	Inne tłuszcze	"	3.05	1.78	2.43	1.67	1.69	1.99	1.56	2.13
41, 43	Cukier i miód	"	54.32	49.89	67.55	80.00	68.41	71.59	71.98	69.01
42	Słodycze	"	1.16	0.50	2.32	2.16	3.85	3.31	6.46	8.73
44	Herbata	"	0.38	0.29	0.32	0.36	0.56	0.61	0.51	0.46
45	Kawa	"	0.45	0.50	1.10	1.00	1.05	0.96	1.06	1.37
46	Surogaty kawy	"	2.34	4.11	4.61	5.98	3.50	5.38	7.41	6.63
47	Kakao	"	0.03	0.15	0.14	0.13	0.29	0.38	0.30	0.17
48-50	Owoce	"	5.18	8.33	21.07	32.28	21.20	32.78	41.70	74.28
51	Przetwory owocowe	"	0.62	0.64	0.38	0.64	0.66	0.91	0.39	0.54
52	Sól	"	17.69	19.71	22.47	22.63	18.86	20.22	18.70	15.31
53	Wódka	l	2.29	1.18	4.69	3.70	11.63	12.16	8.95	15.76
54	Tytoń	kg	1.31	0.86	0.94	1.20	2.71	1.77	2.39	2.33
55	Papierosy	szt.	427.38	539.00	585.08	491.56	714.00	393.19	402.67	237.78
56	Węgiel	kg	2253.47	2645.70	3222.72	3647.78	3814.71	3250.66	4014.12	2968.56
57	Drzewo i inny opał	"	107.19	140.14	127.29	220.73	153.53	193.10	122.67	127.00
58	Nafta	l	28.92	41.00	15.31	21.41	28.84	24.44	29.87	29.75

Note. V. le texte français au tabl. 9.

Tabl. 11. Przeciętne roczne spożycie w rodzinach robotniczych na jednostkę konsumcyjną
Consommation moyenne annuelle des familles ouvrières par unité de consommation.

Według grup zamożności.
D'après les groupes d'aisance.

Wyszczególnienie		Grupy zamożności							
		I		II		III		IV	
		1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928
1	Chleb . . . . . kg	173.25	177.18	134.36	146.62	193.66	156.04	111.57	122.25
2	Ciasto . . . . . "	0.03	0.15	0.30	0.24	0.19	0.55	0.70	1.53
3	Bułki . . . . . "	4.23	3.85	11.56	9.40	15.61	18.85	17.75	35.37
4	Mąka pszenna . . . . . "	23.14	22.10	20.10	21.48	32.01	31.52	31.73	24.57
5,6	Mąka żytnia i inna . . . . . "	4,68	2,22	32,26	24,79	6,73	10,75	40,17	7,48
7	Makaron . . . . . "	0.41	0.08	0.20	0.36	0.26	0.41	1.71	1.59
8	Kasze . . . . . "	6.58	6.04	6.19	5.96	5.55	6.07	6.68	4.53
9	Ryż . . . . . "	2.82	2.99	3.53	4.00	5.50	5.52	7.00	4.18
10	Groch i fasola . . . . . "	7.53	9.13	4.52	4.08	7.14	7.02	5.76	4.68
11	Kartofle . . . . . "	204.06	169.73	237.47	204.04	213.69	204.66	245.32	193.62
12,13	Kapusta . . . . . "	33.71	23.39	33.10	34.02	41.27	30.95	32.51	34.86
14,15	Inne jarzyny . . . . . "	15.22	9.48	20.13	24.23	18.88	28.74	38.79	51.43
16,17	Mleko l	36.54	38.66	89.29	77.36	92.76	93.43	106.72	124.95
18	Masło . . . . . kg	0.80	0.98	1.85	1.71	2.65	2.37	3.51	3.57
19	Ser . . . . . "	0.71	0.50	0.93	0.78	1.46	1.67	1.19	1.77
20	Śmietana l	0.66	0.94	1.40	1.34	1.20	1.48	1.62	2.50
21	Jaja . . . . . kg	0.91	0.65	2.18	2.17	2.95	3.47	5.19	7.04
22,24	Wołowina i cielęcina . . . . . "	7.26	8.90	14.49	15.60	23.27	23.27	30.95	25.82
23,25	Wieprzowina i baranina . . . . . "	4.12	4.01	5.49	5.90	8.54	9.19	13.27	17.36
26	Drób . . . . . "	0.04	—	0.11	0.63	0.19	0.40	0.21	0.76
27	Mięso inne . . . . . "	0.42	0.43	0.60	0.97	1.06	1.71	0.66	1.51
28	Kości . . . . . "	0.29	0.25	1.08	0.66	0.84	1.92	1.10	1.58
29	Ryby . . . . . "	0.87	1.25	0.18	0.53	0.23	0.29	0.58	0.94
30	Śledzie . . . . . "	2.79	1.38	2.97	2.11	3.48	2.55	5.90	4.45
31	Sardynki i szproty . . . . . "	0.04	0.00	0.07	0.05	0.03	0.10	0.06	0.11
32	Szynka . . . . . "	0.24	0.56	0.70	0.67	1.19	1.60	1.97	3.07
33,34	Kiełbasa i inne wędliny . . . . . "	1.75	2.13	2.78	3.50	6.27	6.28	6.75	10.96
35	Kaszanka . . . . . "	0.96	0.83	1.43	2.01	3.07	3.59	2.61	2.66
36	Śłonina . . . . . "	5.96	5.35	9.65	9.66	10.05	12.30	13.56	7.02
37	Szmalce . . . . . "	1.61	1.88	2.75	3.40	3.27	2.71	5.56	5.25
38	Łój . . . . . "	0.16	0.40	0.17	0.07	0.22	0.05	0.30	0.92
39,40	Inne tłuszcze . . . . . "	0.77	0.42	0.66	0.42	0.52	0.61	0.58	0.81
41,43	Cukier i miód . . . . . "	13.78	11.61	18.36	20.09	20.83	21.83	26.98	26.25
42	Słodycze . . . . . "	0.29	0.12	0.63	0.54	1.17	1.01	2.42	3.32
44	Herbata . . . . . "	0.10	0.07	0.09	0.09	0.17	0.19	0.19	0.18
45	Kawa . . . . . "	0.11	0.12	0.30	0.25	0.32	0.29	0.40	0.52
46	Surogaty kawy . . . . . "	0.59	0.96	1.25	1.50	1.07	1.64	2.78	2.52
47	Kakao . . . . . "	0.01	0.03	0.04	0.03	0.09	0.11	0.11	0.07
48-50	Owoce . . . . . "	1.31	1.93	5.73	8.10	6.46	10.00	15.64	28.26
51	Przetwory owocowe . . . . . "	0.16	0.15	0.10	0.16	0.20	0.28	0.15	0.21
52	Sól . . . . . "	4.49	4.59	6.11	5.68	5.74	6.17	7.01	5.82

Note. V. le texte français au tabl. 9.

Wydawnictwa Głównego Urzędu Statystycznego

I. Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej

Złoty

Wychodzi od r. 1922.

Podaje w skrócie dane statystyczne, dotyczące wszelkich dziedzin życia państwowego, gospodarczego i społecznego.

Rok wydania	V — 1927	15.00
"	VI — 1928	14.00 i 15.00
"	VII — 1929	14.00 i 15.00
"	VIII — 1930	15.00 i 16.00

II. Mały Rocznik Statystyczny

Rok I.	1930.	wyczerpany
" II.	1931	wydanie polskie, francuskie i angielskie po . . . . .
		2,00

III. Kwartalnik Statystyczny

Wychodzi od r. 1924.

Podaje artykuły i dane liczbowe, obejmujące poszczególne zagadnienia życia gospodarczego i społecznego.

Tom	V.	Rok 1928. (bez zeszytów 1 i 2).	30.00
"	VI.	" 1929. Całość	56.00
"	VII.	" 1930. "	56.00
"	VIII.	" 1931. "	56.00
Prenumerata	roczna	w kraju.	56.00
"	"	półroczna "	30.00
"	"	roczna zagranicą	60.00

IV. Wiadomości Statystyczne

Od 1923 r. wychodzą dwa razy na miesiąc.

Każdy zeszyt zawiera aktualne informacje z zakresu statystyki gospodarczej, komunikacyjnej i skarbowej.

Rok wydania	IV.	1926. Całość	10.00
"	V.	1927. (bez zeszytów 1, 2, 3 i 4)	13.60
"	VI.	1928. (bez zeszytów 1 i 2)	14.80
"	VII.	1929. Całość	16.00
"	VIII.	1930. "	16.00
"	IX.	1931. Zeszyt oddzielny.	1.00
Prenumerata	roczna	w kraju	16.00
"	"	zagranicą	20.00

Od roku 1931 wychodzą trzy razy na miesiąc.

V. Statystyka Pracy — Kwartalnik

Wychodzi od r. 1922.

Rocznik	VIII.	Rok 1929.	14.00
"	IX.	" 1930.	14.00
"	X.	" 1931. Zeszyt oddzielny.	4.00
Prenumerata	roczna	w kraju	14.00
"	"	zagranicą	16.00

VI. Handel Zagraniczny:

a) Rocznik

Wychodzi od r. 1922.

1926 i 1927:	część I — zł. 8.00; część II	8.00
1928 (wyczerpany)		16.00
1929		5.00
1929—1930		8.00

b) Miesięcznik

Wychodzi od r. 1927.

Rok	1930.	Całość	32.00
"	1931.	Zeszyt oddzielny.	3.00
Prenumerata	roczna	w kraju	32.00
"	"	zagranicą	36.00

VII. Statystyka Uboju Bydła

Złoty

Rok I.	1928.	zesz. 1—4 i 1929. zesz. 1—3. Kwartalnik. Całość	6.00
Od r.	1930	podawana jest w Wiadomościach Statystycznych	

VIII. Statystyka Cen

Rok I.	1929.	Miesięcznik. Całość	16.00
"	II.	1930. Kwartalnik	12.00
"	III.	1931. Zeszyt oddzielny	3.20
Prenumerata	roczna	w kraju	12.00
"	"	zagranicą	16.00

IX. Statystyka Polski

Tom	V.	Wielka własność rolna	11.00
"	VI.	Statystyka funkcjonariuszów państwowych	20.00
"	VII.	Statystyka finansów komunalnych	24.00
"	VIII.	Statystyka wyborów do Sejmu i Senatu w r. 1922	15.00
"	IX.	Zesz. 1 — 2. Statystyka kryminalna w r. 1924/25, zesz. po zł. 12.—	24.00
"	X.	Statystyka wyborów do Sejmu i Senatu w r. 1928	10.00

Wyniki I spisu powszechnego z dnia 30.IX 1921 r.
Tomy XI—XXXVI:

Gospodarstwa wiejskie (tomy XI—XII):		
Tom XI.	zesz. 2 woj. centralne	8.00
"	" 3 " wschodnie	4.00
"	" 4 " zachodnie	6.00
"	" 5 " południowe	8.00
"	XII. zesz. 2 Grunty wspólne	5.00
"	XIII. Nieruchomości i budynki. z. 1 Analiza	6.00
"	" " " " 2 Tablice	

Mieszkania, ludność, stosunki zawodowe (tomy XIV—XXXI). Całość	280.00
Oddzielne województwo od zł. 8.00 do zł. 26.00	
Tablice państwowe (tom XXXI).	zł. 30.00
Tom XXXV. Gospodarstwa domowe (tablice)	8.00
Tom XXXVI. Zeszyt 2. Miejsce urodzenia, czas pobytu (tablice)	10.00
Tom XXXVII. Statystyka finansów komunalnych 1925/26	16.00
Tom XXXVIII. Statystyka czynności sądów 1926	3.00
Tom XXXIX. Zesz. 3. Statystyka finansów komunalnych 1927/28	10.00
Tom XL. Zesz. 1. Budżety rodzin robotniczych	2.00

X. Rocznik Statystyki Miast Polski

Rok	1928.	3.00
"	1930.	4.00

XI. Rzeczpospolita Polska — Atlas Statystyczny

Rok	1930	20.00
-----	------	-------

XII. Skorowidz Miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej

Całość tomów 15 (każdy obejmuje oddzielne województwo)	67.00
Cena oddzielnego tomu od zł. 2.40 do zł. 10.00	

